

profesní přestupek) vede k pochybnostem o oprávněnosti čerpaných mnohamilionových grantů, které prototyp mladého vědce ověřeného publikacemi v časopisech s výlučným IF stále snadněji získává. Při stále více se rozvířajících nůžkách mezi ubývajícími zdroji v grantových agenturách a rostoucím množstvím grantových návrhů se už stala výsledná úspěšnost kolem 15 % karikaturou soutěže.

Otevírají se i další nůžky: ti „neúspěšní“ v získávání grantů jsou odříznuti od generování výsledků a nechtěně se vydávají na trajektorii sestupu, protože ztrácejí parametry úspěšnosti, jež je nutné vykazovat v každém dalším projektovém návrhu; a ti veleúspěšní s publikacemi v exkluzivních žurnálech jsou zahlceni přílivem projektů, na něž najímají studenty, doktorandy, „postdoky“ – rozdávají práci, aniž by stíhali kontrolovat správnost sběru dat, kvalita práce se postupně mění na kvantitu a přetíženost. Systém, který měl zajistit efektivitu, se stává sám sobě karikaturou a zvrhává se do obrovského plýtvání kvalifikačním a tvůrčím potenciálem – stačí si představit tisíce podaných grantových návrhů, nad nimiž se v pracovnách strávilo mnoho dní a nocí. Financováno bude mizivé procento. A neúspěšní se hned vrhají na další on-line „papírování“ u ji-

ného zdroje, místo aby zkoumali přírodu apod. Obrovský zásobník myšlenek a nápadů přichází vniveč, resp. zčásti vniveč, protože se množí vykrádání idejí z neprošlých návrhů, a tak se autoři mohou stále častěji po jedno- až dvouletém odstupu setkat s vlastními terminologickými výrazy a řešenými souvislostmi v publikaci někoho jiného, nebo ve schváleném grantu někoho jiného. Doložit krádež se obvykle nedá, kosmetický posun v provedení postačuje k obhájení, úmysl není prokazatelný. Ale sehnat specialisty do komplexnějšího návrhu projektu právě z důvodu obav ze zcizení myšlenek je dnes čím dál těžší. Úspěšné rameno nůžek začne svou excelenci přitahovat další peníze, tentokrát už „jen“ darované formou např. cen.

Možná byla prorocká slova prof. Zdeňka Neubauera, kterými končil svůj polemickeý příspěvek ve Vesmíru otištěný v r. 1995 (Vznik a znak. Úvahy nad zrzavou noční můrou; 74/3: str. 151): „Stejně se nakonec podaří vědu zničit. Grantovým agenturám s jejich (pseudo)popperovskou ideologií.“ Nutno však optimisticky říci, že pořád existují solidní a vědecky nadprůměrní, byť méně viditelní vědci, kteří programově publikují své výsledky nikoli v širokospektrálních exkluzivních žurnálech, ale oborově významných časopisech zajišťujících, aby

je četla příslušná erudovaná komunita. Tito lidé se často dobrovolně vzdali docentur či profesur a seriózním způsobem dokážou podpořit dorost v oboru, stejně tak jako dobrou pověst v mezinárodním měřítku. Nic víc, nic méně.

Příklady významných osobností v historii vědy, které nepublikovaly nebo jejich dílo dočasně zapadlo a muselo být znovuobjevováno, uvádí ve svých čtivých popularizacích chemik a historik vědy, prof. Vladimír Karpenko. Jeho termín „procháзка nekropolí vědy“ padne dobře na tělo i výše popsané situaci s průtokem myšlenkového bohatství a jeho zmaru vlivem podřízenosti diktátu „parametrům excellence“ v grantových agenturách. Vrátime-li se k vývodům nositele Nobelovy ceny R. Schekmana, můžeme s ním končit: „Fondy a univerzity musí sdělit svým komisím, že rozhodují o grantech a pozicích ne proto, aby oprávnily prosperitu časopisů, kde se publikovalo. Je to kvalita vědy a ne značka časopisu, co má význam. Ze všeho nejdůležitější pro nás vědce je, že potřebujeme být v akci. ... Věda musí skoncovat s tyraníí luxusních žurnálů. Výsledkem bude lepší výzkum, který lépe poslouží vědě a společnosti.“

Kontaktní adresy autorů

Miloš Anděra
Národní muzeum
Václavské náměstí 68
115 79 Praha 1
e: milos_andera@nm.cz

Zdeněk Blahník
Jungmannova 564/5
251 01 Říčany
e: blahník@post.cz

Jiří Brabec
Muzeum Cheb
nám. Krále Jiřího z Poděbrad 493/4
350 11 Cheb
e: jiri.brabec@muzeumcheb.cz

Lenka Ehrenbergerová
Ústav lesnické botaniky, dendrologie
a geobiocenologie LDF MENDEL
Zemědělská 3
613 00 Brno
e: lenka.ehrenbergerova@mendelu.cz

Lubomír Hanel
257 62 Kladruhy 33
e: lubomirhanel@seznam.cz

Radim Hédli
Botanický ústav AV ČR, v. v. i.
Lidická 25/27
602 00 Brno
e: radim.hedl@ibot.cas.cz

Hana Heráňová
Sídliště 245/18b
165 00 Praha 6
e: hana.heranova@centrum.cz

Ondřej Koukol
Katedra botaniky PřF UK
Benátská 2
128 01 Praha 2
e: ondrej.koukol@natur.cuni.cz

Pavel Kovář
Katedra botaniky PřF UK
Benátská 2
128 01 Praha 2
e: kovar@natur.cuni.cz

Antonín Krása
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Kaplanova 1931/1
148 00 Praha 11 – Chodov
e: antonin.krasa@nature.cz

Anton Křištín
Ústav ekologie lesa SAV
Štúrova 2
960 53 Zvolen, Slovensko
e: kristin@savzk.sk

Jan Liška
Výzkumný ústav lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i., Jíloviště-Strnady
156 04 Praha 5 – Zbraslav
e: liska@vulhm.cz

Ivan Literák
Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat
Fakulta veterinární hygieny a ekologie VFU
Palackého 1/3
612 42 Brno – Královo Pole
e: Literaki@vfu.cz

Vojen Ložek
Nušlova 55/2295
158 00 Praha 13 – Stodůlky

Tomáš Pavlík
Vodní zdroje Chrudim, spol. s r. o.
U Vodárny 137
537 01 Chrudim II
e: pavlik@vz.cz

Hana Prokšová
Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.
Letenská 4

118 51 Praha 1
e: proksova@ujc.cas.cz

Jaroslav Rožnovský
Český hydrometeorologický ústav
Kroftova 43
616 67 Brno
e: roznovsky@chmi.cz

Alena Rulfová
Česká společnost ornitologická
Na Bělidle 34
150 00 Praha 5 – Smíchov
e: springalive@birdlife.cz

Jan Špaček
Povodí Labe, s. p.
Víta Nejedlého 951
500 03 Hradec Králové
e: spacek@pla.cz

Hana Šuláková
Kriminalistický ústav Praha
Bartolomějská 10-12
110 00 Praha 1
e: sulakova@centrum.cz

Ilja Trebichavský
Skuherského 588
517 73 Opočno
e: trebichavsky@tiscali.cz

Petra Tumorová
Katedra zoologie PřF JU
Branišovská 1160/31
370 05 České Budějovice
e: petra.matylda@centrum.cz

Lenka Závěská Drábková
Botanický ústav AV ČR, v. v. i.
Zámek 1
252 43 Průhonice
e: drabkova@ibot.cas.cz

Jitka Žurmanová
Katedra fyziologie PřF UK
Viničná 7
128 44 Praha 2
e: jizurman@natur.cuni.cz